

Jogi rovat
A közvetítésről

Ha két személy vitába keveredik egymással és valamelyikük „jogi síkra” terelte az ügyet, peren kívül vagy perben kereshetnek az érintettek megoldást. A magyar jogban a peren kívüli megoldás-keresésnek több eszköze is létezik. Ide tartozik – kereskedelmi, üzleti ügyekben – a választott bírósági eljárás, fogyasztóvédelmi ügyekben a békéltetés, valamint a még kevésbé ismert és alkalmazott közvetítés, azaz a mediáció. Ha pedig a felek egyik fent ismertetett eszközt sem kívánják, akkor kerül sor a jogvita, a konfliktus meg- és feloldására polgári perben.

Ebben a cikkben a **közvetítésről**, azaz a **mediációról** írunk. A mediáció már az ősi Kínában is a vitamegoldás fő eszköze volt. A konfuciusi szemlélet szerint a viták rendezése sokkal inkább megvalósítható erkölcsi meggyőzéssel és megegyezéssel, mint külső kényszerrel. Japánban pl. ma is ritka a per, mint a fehér holló. A konfliktusok (legyenek azok magánfelek vagy óriásvállalatok jogvitái) döntően nem a bíróságon, hanem független és tekintélyes közvetítők közreműködésével, tárgyalásos úton rendeződnek.

Bár Európában már néhány évszázada megjelent, a magyar jogrendszer csupán 2002-ben – tehát több mint 10 évvel a rendszerváltozás után – vezette be a mediáció, a közvetítés intézményét, így a konfliktuskezelés ezen formája hazánkban ma is gyerekcipőben jár még.

A mediáció szabályozása egyrészt azért került előtérbe, mert gyorsabb és olcsóbb megoldást kínál, másrészt, mert a közismerten túlterhelt bíróságokat tehermentesíti, sőt, ezen túlmenően, hozzájárul a hazai konfliktuskezelő kultúra kialakításához, helyes irányba tereléséhez.

A konfliktusok kialakulása sajnos mind a magánszférában, mind az üzleti életben elkerülhetetlen, életünk velejárója, ám nem szükségszerű, hogy a vitában álló felek a bíróság előtt kössenek ki. Az egymással szemben állók nyilvánvalóan másképp ítélik meg helyzetüket, és az esetleges per kimenetelét is. A vita a per során könnyen elmergesedik, csökken az esély a hűvös mérlegelésre, és ezzel párhuzamosan nő a másik fél „bármilyen áron” történő legyőzésének motivációja. A mediáció hatalmas előnye, hogy ezt az eljárást a felek tisztességesnek és elfogadhatónak találják, s megállapodásukat önként végre is hajtják.

A mediátor (közvetítő) eljárása során beleéli magát a felek közti vitába, és bár ő maga személyében kívül áll a viszályon, igyekszik megismerni a felek szempontjait, érdekeit, és így módon segítséget nyújtani a feleknek a közös megoldás megtalálásában. Ennek természetesen az is feltétele, hogy pártatlan és elfogulatlan legyen, ugyanakkor mindkét fél megbízzon személyében és képességeiben. Ha helyesen jár el, mindkét fél igényeit és érdekeit ugyanakkora súllyal és tisztelettel kezeli, fokozottan ügyel arra, hogy a felek egyenlő időt kapjanak a megszólalásra és álláspontjuk ábrázolására. Segít abban, hogy a felek megismerjék, hogy mik az igényeik és mit szeretnének elérni.

A mediáció során pártatlan mediátor segíti tehát a feleket a számukra elfogadható, érdekeiknek megfelelő megállapodás, egyezség létrehozásában. E permegelőző, konfliktuskezelő eljárás során a felek valójában maguk hozzák meg a döntést, melyet a mediátor írásos megállapodásba foglal; a felek ezt a döntést magukra nézve kötelezőnek ismerik el. A mediáció konszenzuson alapul. A vitában álló felek maguk döntenek el, hogy el

tudnak-e jutni a megegyezésig, és ennek feltételeit maguk szabják meg. A mediátor nem kényszerít semmilyen döntést, megegyezést vagy feltételt a felekre, ezért nem következik be az egyébként elkerülhetetlen nyertes-vesztes helyzet, amely általában a peres ill. bírósági eljárásokat jellemzi.

Fontos ugyanakkor, hogy a megállapodás ellenére per utóbb indítható, s a mediáció során alkotott megállapodásra, nyilatkozatokra e perben hivatkozni nem lehet.

dr. Wertán Balázs ügyvéd, Pomáz

iroda címe: Huszár u. 17.

www.wertan.hu T: 525-455; 30/6196-496